

- elämäni oivallukset -

”Tuska oli suuri, kunnes valitsin elämän”

TEKSTI HERTTA HILTUNEN
KUVAT ANNA HUOVINEN JA SAMULI EDELMANNIN KOTIALBUMI

Samuli Edelmann on oivaltanut, että ilman taidetta hän ei olisi enää elossa, että alkoholista irti pääseminen oli ihme ja että elämänsä rakkautta ei kannata etsimällä etsiä.

”Kun innostun jostain, menen täysillä. Ammatissa täysillä meneminen on hyvä asia, mutta juomisesta siitä tulee pitkä ja paksu miinusmerkki”, Samuli Edelmann sanoo.

TAIDE

”Taide pelasti elämäni”

”Taide on suurin lahja, mitä sain vanhemmiltani. Oli lumovaa, kun kotona kävi taiteilijoita ja järjestettiin juhlia, joissa laulettiin, lausuttiin runoja ja harjoiteltiin näytelmiä.

Olen kiitollinen, että vanhempani ottivat minut aina mukaan työpaikoilleen. Äitini **Marja-Leena Kouki** näytteli Porin kaupunginteatterissa ja KOM-teatterissa. Isäni, säveltäjä **Toni Edelmännin**, mukana olin keikoilla, studioilla ja teattereissa. Olen edelleen halloissani teatterin magiasta ja mysteeristä. Ensimmäinen muisto teatterista on, kun näin 3-vuotiaana *Tarzan*-näytelmän. Siinä oli leijonia ja kaikkea hyvin jännittävää. Flengasin ennen esitystä Tarzanin liian täysillä tolppaa päin ja pyörriin.

Viihdyin teatterissa paremmin kuin koulussa. Kahdeksannella luokalla keskiarvoni oli 4,7. Sitten jäin luokalle ja vähän tsemppasin niin, että pääsin yläasteelta läpi 6,3:n keskiarvolla. Tähtäimeni oli koko ajan Teatterikorkeakoulussa, jonne pääsin toisella yrittämällä.

Olin hyvin villi lapsi – nyt sitä voisi kai luonnehtia ADHD-diagnoosilla. Keksinkin kolttosia, mutta välillä myös teatteriesityksiä ja radiokuunnelmia. Jo silloin minulla piti olla koko ajan jokin projekti menossa. Se leikki jatkuu edelleen.

Taide pelasti elämäni ja määritteli elämäni suunnan. Tieni olisi ollut lyhyempi, jos olisin joutunut väärille poluille ja väärin porukoihin.

Taide ei ole minulle vain ammatti, vaan koko elämäni ja suurin intohimoni. Edelleen koen olevani eniten elossa, kun luon jotain tai kun katson vaikka elokuvaa tai kuuntele musiikkia, joka kiehtoo ja osuu johonkin.”

HOLISMI

”Kun innostun jostakin, menen täysillä”

”Alkoholisoituin hyvin nuorena.

Alkoholismi on monisäikeinen sairaus, jota alkoholisti itsekin ei ihan täysin ymmärrä. Minussa on ollut holistin ominaisuus pienestä asti: kun innostun jostain, menen täysillä. Siinä on hyvät ja huonot puolensa. Ammatissa täysillä meneminen on hyvä asia, mutta juomisesta siitä tulee pitkä ja paksu miinusmerkki.

Taipumukseni lisäksi alkoholismin aiheuttivat kaikki käsittelemättömät asiat. Avaan tätä teemaa **Johannes Lahtelan** kirjoittamassa kirjassa *Samuli – Pimeydestä valoon*.

Olen ollut raittiina nyt yli 20 vuotta. Tuska oli tarpeeksi iso tarpeeksi kauan, kunnes valitsin elämän. On ihme, että selvisin hengissä. Isoin kuolema oli, kun aloin kuolla sisältäpäin itselleni ja suhteessa maailmaan ja Jumalaan. Olen saanut kokea sisäisen ylösnousemuksen.

Olen istunut terapioissa ja vertaistukiryhmissä myös yli 20 vuotta ja tarvitsen vertaistukea edelleen, muuten lähtee henki. Tärkeitä pelastajia olivat myös taide ja ohjaaja **Kalle Holmberg**, itsekin raitistunut alkoholisti. Hän vei minut 20 vuotta sitten Valamon luostariin, kun olin levottomassa tilassa.

Opin puhumaan vasta aikuisena. Sairastuin paniikkihäiriöön teininä, mutta uskalsin puhua siitä vasta 30-vuotiaana.

na. Asiat kasvoivat korkoa ja saivat aikaan erilaista neurootista käyttäytymistä.

Opin heti raittiuden alussa, että jos jokin asia alkaa painaa mieltäni, teen sen heti näkyväksi paljastamalla sen ystävälle, oli asia miten häpeällinen tahansa. Mitä nopeammin paljastan salaisuuden jollekin, se kutistuu mittaansa eikä ala kasvaa korkoa sisälläni. Sellainen sanontakin on, että olemme juuri niin sairaita kuin salaisuuksiemme määrä.”

MENESTYS

”Itsetuntoa ei pidä rakentaa suosion varaan”

”Sain kaiken, mistä nuorena haaveilin. Piirsin 10-vuotiaana kuvan, missä kierrän bändin jätkien kanssa pakettiautolla Suomea laulamassa rokkia. Unelmat suhteessa taiteeseen ovat puhtaasta lähteestä lähtöisin, eikä niihin liity mitään harhaa. Shakespearen sanoin: ”Meidät on tehty samasta aineesta kuin unelmamme”.

Kun sain nuorena yhtäkkiä suosiota ja julkisuutta, enkä ollut käsitelty asioitani ja haavoja, pakka meni sekaisin ja minäkuva häiriintyi. Se nosti itsetuntoa väärällä tavalla. Toki se myös laski itsetuntoa, koska julkisuus on aaltoliikettä.

Ei ole tervettä rakentaa itsetuntoa suosion tai julkisuuden varaan. Julkisuuden janoaminen liittyy aina enemmän tai vähemmän huonoon itsetuntoon ja egon säätelyyn. Julkisuuteen sisältyy harhainen oletus, että se ratkaisisi kaikki ongelmani.

Menestys ei antanut sitä täyttymystä, minkä olin siihen lannnut. On ollut pitkä matka tajuta, että on hyvä olla se mikä on. Jäljelle on jäänyt taide. En ole enää tässä yksin menestymässä, vaan luomassa taidetta yhdessä muiden kanssa.”

PELOT

”Itsekeskeisyys näkyy pelkoina”

”Näyttelin teatterissa viimeksi vuonna 2005 Akseli Ensemblen kanssa tehdyssä näytelmässä *Ranta*. Ystäväni, ohjaaja **Paavo Westerberg** on houkuttellut minua monta kertaa teatteriin, mutta olen vedonnut aina aikatauluhaasteisiin. Sekin on totta, mutta eniten minua on pelottanut epäonnistuminen.

Minut valtaa aina ennen lavalle menoa puhdas kauhu. Ajattelen, että tämä on mennyt 32 vuotta hyvin, mutta entä jos tänään menee ihan päin helvettiä. Sydän hakkaa päässä ja mietin, miksi helvetissä olen tullut tähän paikkaan, ja että mä en mene tuonne. Kun tulee isku mennä lavalle, sinne vain menee.

Lähes kaikki ystäväni ovat taiteilijoita, ja tiedän, että kaikki unohtavat repliikkejä ja mokailevat vähän väliä. Pelot ovat suurimmaksi osaksi itsekeskeisiä. Olen itsekeskeinen, kun satun sille päälle. Itsekeskeisyys näkyy elämässä tarpeettomina neuroottisina pelkoina. Tarkkailen itseäni liikaa ja mietin, että mitä minä ja mitä minusta.

Pelot häviävät vain kohtaamalla ne. Meillä on Paavon kanssa viritteillä yksi teatteriesitys. Teatterista olen lähtenyt ja teatteriin palaan.”

KOM-TEATTERIN KULISSEISSA.

”Leikin teatterileikkejä ja pyörin kulisseissa muiden taiteilijoiden lasten, kuten Santeri Kinnusen kanssa.”

ELÄMÄ EDESSÄ.

”Aleksi Mäkelän kanssa veneilemässä. Kaikki yhteiset työunelmamme ovat toteutuneet.”

HAUSKA HETKI.

Isän, säveltäjä Toni Edelmännin sylissä. Noin 25 vuotta myöhemmin Samuli levytti isänsä sävellyksistä Vaiheet-nimisen albumin.

Samuli Edelmänn

53-VUOTIAS taiteilija syntyi Porissa. Asuu lastensa Venlan, 21, ja Ilmarin, 16, kanssa Helsingissä.

NÄYTELLYT yli 30-vuotisella urallaan yli 50 elokuvassa ja tehnyt 20 levyä. **JOHANNES Lahtelan** kirjoittama *Samuli – Pimeydestä valoon* (Otava) on omistettu alkoholismi- ja addiktiosairauksista kärsiville ja heidän läheisilleen.

KAVERIT.

”Äidin ja Mikaelin kanssa mökillä.” Mikael on näyttelijä Kirsti Wallasvaaran ja ohjaaja Pentti Kotkaniemen poika.

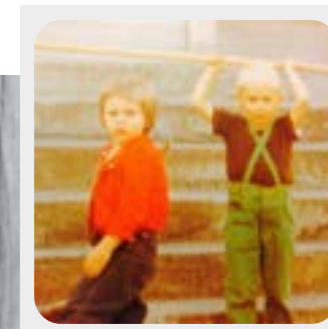

RÖÖPERI-ELOKUVA 2008. ”Kiertueilla ja kuvauksissa elää kuplassa. Kun juna pysähtyy, tulee surutyö ja paluu arkeen. Silloin joudun miettimään kaiken alusta, siitä lähtien, missä on ruokakauppa.”

SUOSIKIN KANSIKUVA-POIKANA 1992.

”Urani ekat puolitoista vuotta tein lähes 30 keikkaa kuussa. Paikat olivat täynnä ja tytöt juokisivat perässä. Ajattelin, että loppuelämäni on tällaista. Ei ollut. Suosio laski. Itkin takahuoneessa ja hajotin mikkiständin, kun tajusin, että elämä ei olekaan aina sellaista.”

SERKKUPOJAT.

”Mikko Koukin kanssa siivouksessa mummolan portailla. Mikko on minulle kuin veli. Teininä Mikko asui meillä.”

KOM-teatteri oli yksi lapsuuden maisemista. "Teatteri oli maaginen ja jännittävä paikka kasvaa. Tiesin jo nuorena, että tämä tulee olemaan elämänpolkuni."

RAKKAUS

"Jätä siemen, älä haavaa"

"Kiitän iltarukouksessani, että saan kokea olevani rakastettu, vaikka elän itsekseni. Lähelläni on ihania ihmisiä, jotka rakastavat minua, ja minä rakastan takaisin. Tällä hetkellä se riittää.

Viime vuonna tunsin selkeästi, että minun pitää oppia olemaan yksin ja saada olla kokonainen ilman ketään toista. Olen lukenut tämän ohjeen kirjoista aikoja sitten, mutta koin tämän itse vasta nyt. Siksi en ole myöskään etsinyt ketään. Uskon, että paras tapahtuu, mitä se sitten onkaan.

Jos joku tulee, toivoisin, että ihmissuhde olisi niin vapaa kielteisyydestä, mustasukkaisuudesta ja omistamisesta kuin ihmissuhde vain voi olla. En jaksa elämäni yhtään enempää draamaa kuin mitä elämä itsessään antaa.

Pidän naisissa suoruuudesta, huumorintajusta, älykkyydestä ja viisaudesta. Ja toki näen naisen kauniina olentona. En tiedä, millainen kumppani tulevaisuudessa olisin, mutta aiemmin olen ollut arvaamaton käänneissani ja menemisissäni. Parisuhde on itselleni käsitteenä hankala.

Ystävänä olen lojaali ja luotettava ja tunnen syvää ystävyyttä sekä miesten että naisten kanssa. Menen lähelle ja päästän tosi lähelle. On ehkä tyhmää sanoa itsestä, mutta olen pienestä asti rakastanut tehdä ihmisiä onnelliseksi. Se antaa enemmän kuin saaminen.

Jos omat käytösmallit aiheuttavat muille pahaa mieltä, on hyvä prosessoida niitä ja muuttaa mitä voi. **Tommy Tabermann** sanoi kauniisti ennen kuolemaansa: jätä siemen, älä haavaa. Tulen olemaan vajavainen ja syntinen ihminen loppuun asti, mutta vilpittömän tarkoitukseni olisi jättää ympärilleni enemmän niitä siemeniä ja oppia ymmärtämään, mikä aiheutti haavan. Ja välttää toistamista samoja virheitä."

PERHE

"On iso lahja, että lapset ovat myös ystäviä"

"Minussa on kaksi puolta. Olen spontaani, ja kun innostun jostain, olen todella tehokas ja aikaansaava. Kun menen keikalle, olen ihan liekeissä. Mutta oikeasti olen aika laiska. Teen paljon, joten se ei ehkä heti tulisi mieleen. On tärkeää, että minulla on hyvää ruokaa ja hyvä sohva, mistä voi katsoa hyviä leffoja. Minun pitää ponnistella, että saan itseni salille.

Pandemia perui laulukeikat vuodeksi, ja pysähtyminen ja kotona lasten kanssa oleminen on tehnyt minulle todella hyvää. Aiemmin olin koko ajan keikoilla tai kuvauksissa.

21- ja 16-vuotiaat lapseni ovat luonani fiiliksen mukaan. Olemme kokeneet yhdessä ihania hetkiä. Kotona katsomme leffoja, itkemme, nauramme ja syömme hyvin. Tykkään myös olla lähellä ja halailla.

Olen boheemi enkä ole ehkä osannut vetää lapsille niin hyvin rajoja. Saatoinkin katsoa heidän kanssaan piirrettyjä yöllä, vaikka lasten piti herätä aikaisin.

On iso lahja, että lapset ovat myös ystäviä. He ovat jo niin isoja, että voin puhua heidän kanssaan ihan kaikesta mistä puhun myös ystävien kanssa.

Kannustan lapsiani kaikkeen, mitä he haluavat tehdä. Tyttäreni **Venla** luo uraa artistina. Hän tekee englanninkielistä musiikkia ja suuntaa ulkomaille. On ihanaa saada luoda musiikkia myös yhdessä."

KUOLEMA

"Kuoleman ajatusta ei kannata paeta"

"Koen edesmenneen isäni Tonin läsnäolon aina välillä vahvana tunteena ja energiana.

Olin 9-vuotias, kun isäni Toni vei minut autoretelle itäblokin kautta Berliiniin, missä hän teki monen kymmenen vuoden uran teatterisäveltäjänä. Matkalla Toni kuunteli **Keith Jarrettin** kappaletta *My Song*. Pidän kappaleesta ja sanoin Tonille, että älä sitten ikinä kerro kavereille, että tykkään tällaisesta musiikista. Siitä tuli sitten meidän kappale.

Pian Tonin siirtymän jälkeen olimme kirkkokonsertti-kiertueella **Jukka Perkon** ja **Matti Paatelman** kanssa. Rukoilin ja mietiskelin siinä ja sanoin, että Toni jos olet tässä, anna joku merkki. Samalla hetkellä Jukka sanoi Matille, että soitetaan se *My Song*. He eivät olleet ikinä soittaneet sitä yhdessä, eivätkä tienneet tarinaani.

Minulla on iso elämänjano. Haluan elää vanhaksi, nähdä lasteni kasvavan ja kiertää jätkien kanssa keikoilla vielä 30-40 vuoden päästä.

Nuorempana pelkäsin kuolemaa. Mitä enemmän prosessoisin asiaa ja mitä enemmän tulee ikää, sitä vähemmän enää pakenen ajatusta. Päinvastoin, menen sitä kohti. En voi sanoa, että olisin kuoleman edessä täysin peloton, mutta uskon, että se on sellaista valoa ja täydellistä rakkautta, mihin me ihmiset emme koskaan yllä.

On ehkä liikaa pyydetty, mutta toivon, että voisin olla aikani tullessa jollain tapaa valmis. Mitä vanhemmaksi tulen, sitä enemmän aion viettää aikaa Lapissa ja Valamossa. Kuolema on suurin mysteeri, ja ortodoksisuus minulle kaunein väylä mennä sitä kohti."

ONNELLISUUS

"Intuitio on aina oikeassa"

"Pahin on ohi monessa suhteessa ja monessa asiassa. Olen onnellinen. Määrittelen onnen niin, että olen avoin elämälle eikä minulla ole jatkuvaa levottomuutta, pelkoja tai neurooseja, jotka määrittelevät olotilaani tai toimintojani.

Olen tullut itseni kokoiseksi ihmiseksi: en ole liian suuri enkä liian pieni. Olen tullut viime kuukausina lopputulemaan, että kun antaudun elämälle, suuremmalle voimalle ja rakkautta ja pyrin toimimaan intuition mukaan, paras tapahtuu. Intuitio on aina oikeassa, sitä pitää vain uskaltaa kuunnella. Näen, että se on ainoa oikea tapa elää.

Vaikka minulla on työsuunnitelmia vuosiksi eteenpäin, kuten tv-sarjatuotantoja, elokuvia, musiikkia ja teatteria, elän myös tässä hetkessä. Olen auki kaikelle, eikä mikään pidä minua missään. Ihmeitä voi tapahtua joka päivä - ja on jo tapahtunutkin. Olen valmis ihmeisiin." 🗨